

**Τίτλος Μαθήματος:** Εκπαιδευτικό υλικό για τη γλώσσα στην προσχολική εκπαίδευση

Κωδικός Μαθήματος: ΙΠ041

Διδάσκουσα: Μαρία Παπαδοπούλου, [mariapap@uth.gr](mailto:mariapap@uth.gr)

Είδος Μαθήματος: Επιλογής

Εξάμηνο: 6<sup>ο</sup> & 7<sup>ο</sup>

Μονάδες ECTS: 5

### **Περιγραφή του μαθήματος - στόχοι:**

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών/τριών με το σχεδιασμό, την ανάπτυξη και την αξιολόγηση εκπαιδευτικού υλικού για τη γλώσσα στην προσχολική ηλικία. Οι στόχοι του μαθήματος είναι οι κάτωθι: α) Κατανόηση της πολυπαραμετρικότητας του σχεδιασμού εκπαιδευτικού υλικού, β) Αξιολόγηση υπάρχοντος εκπαιδευτικού υλικού για την ελληνική ως μητρική και δεύτερη/ξένη γλώσσα, γ) Ανάπτυξη δραστηριοτήτων και εκπαιδευτικών σεναρίων για την γλώσσα στην προσχολική εκπαίδευση. Στο μάθημα συζητούνται δεδομένα και αξιοποιούνται μοντέλα τα οποία οριοθετούν τις αρχές και τις παραμέτρους σχεδιασμού και αξιολόγησης εκπαιδευτικού υλικού για την γλώσσα, όπως; ιδεολογικές επιλογές, τυπογραφία, χρώμα και εικόνες κ.α. Επίσης, παρουσιάζονται μοντέλα αξιολόγησης εκπαιδευτικού υλικού για την ελληνική ως μητρική και δεύτερη/ξένη γλώσσα και αξιολογείται υπάρχον εκπαιδευτικό υλικό. Συζητούνται τα πρόσφατα Προγράμματα Σπουδών για την γλώσσα στην προσχολική εκπαίδευση και αναπτύσσονται διαθεματικές δραστηριότητες και εκπαιδευτικά σενάρια από τους φοιτητές και τις φοιτήτριες

### **Αξιολόγηση**

Το μάθημα αξιολογείται με portfolio που παραδίδουν οι φοιτητές και οι φοιτήτριες κατά την εξεταστική περίοδο. Το portfolio περιέχει α) αξιολογήσεις υπάρχοντος εκπαιδευτικού υλικού για την γλώσσα, β) εκπαιδευτικό υλικό για την γλώσσα που έχουν αναπτύξει οι φοιτητές και οι φοιτήτριες κατά τη διάρκεια του εξαμήνου. Επίσης, οι φοιτητές και οι φοιτήτριες αξιολογούνται σταδιακά από τις παρουσιάσεις τους κατά τη διάρκεια του εξαμήνου.

**Διδακτική Μεθοδολογία:** Εισαγωγή θεωρητικών ζητημάτων με βάση τη σχετική βιβλιογραφία - Συζήτηση – Εργαστηριακές ασκήσεις – Συνεργατική μάθηση – Επίλυση προβλημάτων

**Διδακτέα - εξεταστέα ύλη και βιβλιογραφία του μαθήματος:** Ως διδακτέα και εξεταστέα ύλη του μαθήματος θεωρούνται τα περιεχόμενα των διαλέξεων και των εργαστηριακών μαθημάτων, το ψηφιακό υλικό του μαθήματος και τα προτεινόμενα συγγράμματα. Επιπλέον, για τις ανάγκες του μαθήματος έχει αναπτυχθεί ψηφιακή πλατφόρμα

[www.literacy.gr](http://www.literacy.gr) με υλικό για τις θεωρητικές όψεις του γραμματισμού και για τον σχεδιασμό δραστηριοτήτων. Κατά τη διάρκεια των μαθημάτων προτείνεται και ειδικότερη βιβλιογραφία για κάθε διάλεξη.

**Λέξεις κλειδιά:** εκπαιδευτικό/παιδαγωγικό υλικό, εκπαιδευτικά σενάρια, αξιολόγηση εκπαιδευτικού υλικού, ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού

### **Διάγραμμα περιεχομένων του μαθήματος:**

**1η εβδομάδα** – Οριοθέτηση και μορφές εκπαιδευτικού υλικού

- Τι νοείται ως εκπαιδευτικό υλικό;
- Ποιες είναι οι ποικίλες μορφές του;
- Πώς συνδέεται με το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών;
- Επιστημολογικά ζητήματα

**2η εβδομάδα** - Η πολυπαραμετρικότητα του σχεδιασμού εκπαιδευτικού υλικού

- Παράμετροι που επηρεάζουν το σχεδιασμό εκπαιδευτικού υλικού για την γλώσσα
  - Ιδεολογικοί παράγοντες
  - Πολυτροπικότητα και παραγωγή νοήματος

**3η εβδομάδα** - Η γλώσσα ως κείμενο, ως κοινωνική διαδικασία και ως κοινωνική πρακτική – Ο κριτικός γραμματισμός

- Παρουσίαση των διαφόρων μορφών γραμματισμού (αυτόνομο και ιδεολογικό μοντέλο γραμματισμού, λειτουργικός και κριτικός γραμματισμός)
- Εστίαση στον κριτικό γραμματισμό (Μοντέλα κριτικού γραμματισμού)
- Ο κριτικός γραμματισμός στο Νέο Πρόγραμμα Σπουδών
- Ο κριτικός γραμματισμός στην προσχολική εκπαίδευση. Προβληματισμοί

**4η εβδομάδα** - Το νέο Πρόγραμμα Σπουδών για την γλώσσα στην προσχολική εκπαίδευση – Εκπαιδευτικά σενάρια

- Οι καινοτομίες του Νέου Προγράμματος Σπουδών για την γλώσσα στην προσχολική εκπαίδευση
  - οι τέσσερις δεξιότητες (παραγωγή, κατανόηση γραπτού και προφορικού λόγου)
  - έμφαση στην γλώσσα ως κοινωνική πρακτική
  - η πολυτροπική κατασκευή του νοήματος
  - οι ΤΠΕ στην ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού
  - εναλλακτικοί τρόποι αξιολόγησης κ.λπ.
- Εκπαιδευτικά σενάρια στο πλαίσιο του Νέου Προγράμματος Σπουδών

**5η εβδομάδα** - Κριτήρια αξιολόγησης εκπαιδευτικού υλικού

- Παρουσίαση πλαισίου αξιολόγησης εκπαιδευτικού υλικού με έμφαση στην γλώσσα στην προσχολική εκπαίδευση
- Εφαρμογή του πλαισίου για ενδεικτικές αξιολογήσεις υπάρχοντος εκπαιδευτικού υλικού (έντυπου και ψηφιακού)
- Εφαρμογή του πλαισίου για αξιολόγηση υπαρχόντων εκπαιδευτικών παιχνιδιών με έμφαση στην γλώσσα

**6η εβδομάδα** – Συλλογή, ταξινόμηση και αξιολόγηση εκπαιδευτικού υλικού για την γλώσσα – Εργαστηριακό μάθημα (α)

- Συλλογή και αξιολόγηση υπάρχοντος εκπαιδευτικού υλικού για την γλώσσα στην προσχολική εκπαίδευση
- Συλλογή και αξιολόγηση υπαρχόντων εκπαιδευτικών παιχνιδιών για την γλώσσα
- Αναζήτηση και αξιολόγηση εκπαιδευτικών ιστοσελίδων για τη διδασκαλία/μάθηση της γλώσσας στις μικρές ηλικίες
- Επισκέψεις σε νηπιαγωγεία, βιβλιοπωλεία, εκδοτικούς οίκους για αναζήτηση εκπαιδευτικού υλικού. Διερευνήσεις στο διαδίκτυο. Ταξινόμηση και αξιολόγηση σε ομάδες φοιτητών/τριών

**7η εβδομάδα** – Συλλογή, ταξινόμηση και αξιολόγηση εκπαιδευτικού υλικού για την γλώσσα  
– Εργαστηριακό μάθημα (β)

- Συλλογή και αξιολόγηση υπάρχοντος εκπαιδευτικού υλικού για την γλώσσα στην προσχολική εκπαίδευση
- Συλλογή και αξιολόγηση υπαρχόντων εκπαιδευτικών παιχνιδιών για την γλώσσα
- Αναζήτηση και αξιολόγηση εκπαιδευτικών ιστοσελίδων για τη διδασκαλία/μάθηση της γλώσσας στις μικρές ηλικίες
- Επισκέψεις σε νηπιαγωγεία, βιβλιοπωλεία, εκδοτικούς οίκους για αναζήτηση εκπαιδευτικού υλικού. Διερευνήσεις στο διαδίκτυο. Ταξινόμηση και αξιολόγηση σε ομάδες φοιτητών/τριών

**8η εβδομάδα** – Αρχές σχεδιασμού εκπαιδευτικού υλικού για την γλώσσα στην προσχολική εκπαίδευση

- Παρουσίαση των αρχών σχεδιασμού εκπαιδευτικού υλικού για την γλώσσα
- Το παιδαγωγικό πλαίσιο των Πολυγραμματισμών
- Η πολυτροπικότητα στο σχεδιασμό εκπαιδευτικού υλικού
- Παρουσιάζονται παραδείγματα εκπαιδευτικού υλικού (έντυπου και ψηφιακού) για την γλώσσα στην προσχολική εκπαίδευση

**9η εβδομάδα** - Σχεδιασμός και ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού για την γλώσσα από ομάδες φοιτητών/τριών- Εργαστηριακό μάθημα (α)

- Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες σχεδιάζουν και αναπτύσσουν, σε ομάδες, εκπαιδευτικό υλικό για την γλώσσα

**10η εβδομάδα** – Σχεδιασμός και ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού για την γλώσσα από ομάδες φοιτητών/τριών- Εργαστηριακό μάθημα (β)

- Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες σχεδιάζουν και αναπτύσσουν, σε ομάδες, εκπαιδευτικό υλικό για την γλώσσα

**11η εβδομάδα** - Διαθεματικές δράσεις και ανάπτυξη εκπαιδευτικών σεναρίων (εργαστηριακό)

- Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες σχεδιάζουν και αναπτύσσουν, σε ομάδες, διαθεματικές δράσεις και εκπαιδευτικά σενάρια

**12η εβδομάδα** - Αρχές σχεδιασμού εκπαιδευτικού υλικού για την ελληνική ως δεύτερη/ξένη γλώσσα

Παρουσίαση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της διδασκαλίας/μάθησης της ελληνικής ως δεύτερης/ξένης γλώσσας

**13η εβδομάδα** – Σχεδιασμός δραστηριοτήτων γραμματισμού (β) – Ανακεφαλαίωση και συζήτηση (εργαστηριακό)

- Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες σχεδιάζουν και αναπτύσσουν, σε ομάδες, εκπαιδευτικό υλικό για τη διδασκαλία/ μάθηση της ελληνικής ως δεύτερης ξένης γλώσσας στην προσχολική εκπαίδευση

### **Προτεινόμενη Βιβλιογραφία**

Αρχάκης, Α. (2005). *Γλωσσική διδασκαλία και σύσταση των κειμένων*. Αθήνα: Πατάκης

Baynham, M. (2002). *Πρακτικές Γραμματισμού*. (μετ. Αραπόπουλου Μ.), Αθήνα: Μεταίχμιο.

[Curto, M.L., Teixido, M.M. & Morillo, M. M. \(1998\). Γραφή και ανάγνωση: βοηθήματα για τη διδασκαλία και την εκμάθηση του γραπτού λόγου σε παιδιά ηλικίας τριών έως οκτώ ετών.](#) (μτφ. Μ. Παναγιωτίδου), Επιστημονική ευθύνη και συντονισμός Τζέλα Βαρνάβα-Σκούρα. Αθήνα : Οργανισμός Εκδόσεως Διδακτικών Βιβλίων Θεσσαλονίκη : Αριστοτέλειο

Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Κέντρο Καινοτομικών Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων.  
Πιλοτικά Προγράμματα Ενισχυτικής Διδασκαλίας

Δαφέρμου, Χ., Κουλούρη, Π., Μπασαγιάννη Ε. (2006). *Οδηγός Νηπιαγωγού – Εκπαιδευτικοί σχεδιασμοί, Δημιουργικά περιβάλλοντα μάθησης*. Αθήνα: ΟΕΔΒ [http://www.pi-schools.gr/preschool\\_education/odigos/nipi.pdf](http://www.pi-schools.gr/preschool_education/odigos/nipi.pdf)

Hill, S. (2005) Multiliteracies in early childhood  
[http://www.plsa.plain.net.au/PLSA\\_2005/2005\\_presentations/Susan%20Hill.pdf](http://www.plsa.plain.net.au/PLSA_2005/2005_presentations/Susan%20Hill.pdf)

Κουτσογιάννης, Δ. (2008) *Η πολυτροπική θεωρία της επικοινωνίας ως εργαλείο για την αξιολόγηση εκπαιδευτικού λογισμικού*. Διαθέσιμο στο διαδικτυακό τόπο [http://www.greek-language.gr/greekLang/modern\\_greek/bibliographies/edu\\_soft/01.html](http://www.greek-language.gr/greekLang/modern_greek/bibliographies/edu_soft/01.html)

Ματσαγγούρας, Η. και Χέλμης, Σ. (2003). Παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού στην εκπαίδευση: Θεωρητικές παραδοχές και τεχνικές προδιαγραφές. Στα Πρακτικά του Πανελληνίου Συμποσίου με θέμα: *Σχεδιασμός και παραγωγή παιδαγωγικού υλικού για την Περιβαλλοντική Εκπαίδευση*. Αθήνα: Λιβάνη

[Μπονίδης, Κ. \(2004\). Το περιεχόμενο του σχολικού βιβλίου ως αντικείμενο έρευνας: Διαχρονική εξέταση της σχετικής έρευνας και μεθοδολογικές προσεγγίσεις](#). Αθήνα: Μεταίχμιο 2004

Παπαδοπούλου, Μ. & Καβαλάρη, Π. (2006). Διαμόρφωση ενός εργαλείου με στόχο τη διδακτική αξιολόγηση λογισμικών για το γραμματισμό παιδιών προσχολικής ηλικίας. Στο Δ.Χ. Χατζηδήμου & Χ. Βιτσιλάκη (επιμ.) *Το σχολείο στην κοινωνία της Πληροφορίας και της Πολυπολιτισμικότητας*. Πρακτικά ΙΑ' Διεθνούς Συνεδρίου της Παιδαγωγικής Εταιρείας Ελλάδος και της Σχολής Ανθρωπιστικών Επιστημών Πανεπιστημίου Αιγαίου. Θεσσαλονίκη: Κυριακίδης, 341-349

Papadopoulou, M., Christidou, V. (2005). Multimodal Text Comprehension and Production by Preschool Children: An Interdisciplinary Approach of Water Conservation. *International Journal of Learning*, Vol. 11.

Χατζησαββίδης, Σ. Πολυγραμματισμοί και διδασκαλία της γλώσσας  
<http://users.auth.gr/~sofronis/docs/ergasia93.pdf>

[www.literacy.gr](http://www.literacy.gr)

<http://neamathisi.com/new-learning/>

<http://digitalschool.minedu.gov.gr/info/newps.php>

<http://noiseawareness.gr>